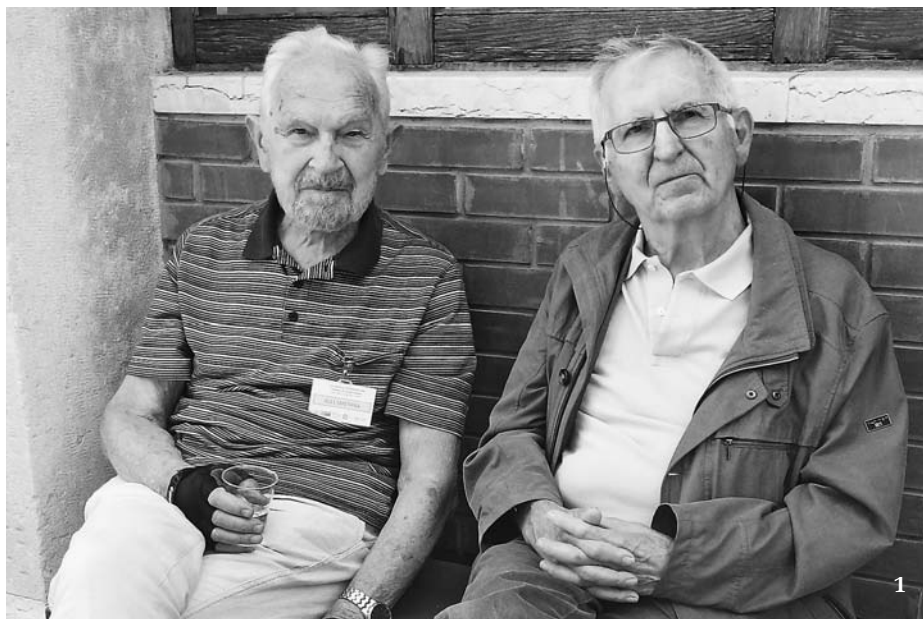

Ocenění České společnosti entomologické

V r. 2018 výbor České společnosti entomologické rozhodl o zavedení ocenění pro význačné osobnosti nejen české, ale i zahraniční entomologie a ochrany přírody. Zatím jedinou cenou pro jednotlivce bylo udělení čestného členství (blíže v Živě 2021, 6: CLXXIX). To je však spojeno s celoživotním přínosem k rozvoji oboru a také členstvím v ČSE. Existuje však i řada dalších entomologů, kteří např. obětavě pracují s mládeží, působí v osvětě a popularizaci, pomáhají v ochraně přírody nebo dosáhli přes amatérský status výjimečných výsledků. Záměrem výboru ČSE proto bylo zvláštním oceněním vyzdvihnout i jejich přínos. Cena je symbolického charakteru, vedle diplomu dostávají jeho držitelé skleněnou plastiku.

Vítáme návrhy na vhodné adepty pro ocenění – se zdůvodněním, proč by měl být kandidát zařazen do výběru pro udělení v následujícím roce, o kterém hlasuje výbor ČSE (zasílejte je na adresu Společnosti entospol@gmail.com).

Zde uvedená ocenění byla určena k předání již v r. 2020. Ze známých příčin to nebylo možné, zejména s přihlédnutím k věku laureátů i jejich trvalému pobytu v zahraničí. Byla tedy předána až v r. 2021.

● Západočeské entomologické listy

Ocenění Západočeských entomologických listů je prvním případem vyzdvihujícím kolektiv. Časopis byl založen v r. 2010 iniciativou několika členů Západočeské pobočky ČSE s cílem nabídnout především amatérským entomologům a zájemcům o přírodu možnost publikovat práce regionálního charakteru se zaměřením na faunistiku a bionomii hmyzu. Brzy v něm však začaly vycházet i práce přesahující region západních Čech i hranice republiky. Postupně se tedy časopis etabloval jako vyhledávané entomologické periodikum. Vychází v on-line formě a je volně dostupný na

1 Jedna z posledních společných fotografií velkých přátel a fenomenálních entomologů Aleše Smetany (vlevo) a Ivana Löbla ze setkání „drabčíkářů“ v květnu 2019 v italské Veroně. Foto J. Růžička

adrese www.entolisty.cz. Ocenění za přínos k rozvoji české entomologie převzal šéfredaktor Ing. Zbyněk Kejval za celou redakci u příležitosti konání Entomologických dnů ČSE dne 4. června 2021 v Borku u Tachova.

● MUDr. Aleš Smetana, CSc., in memoriam

O ocenění A. Smetany bylo rozhodnuto již koncem r. 2019. Návštěvu vlasti mu však znemožnila probíhající pandemie covidu-19 a v září 2021 přišla ze zámoří smutná zpráva o jeho skonu ve věku nedožitých 91 let. Ocenění za celoživotní přínos k rozvoji entomologie tak bylo předáno *in memoriam* na Valném shromáždění ČSE 23. října 2021 v Praze.

Aleš Smetana se narodil 6. dubna 1931 v Hradci Králové. Vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy a v r. 1956 získal titul MUDr. Během působení na tehdejší Ústavu parazitologie Československé akademie věd v Praze dosáhl v r. 1959 titulu kandidáta věd (CSc.) na základě disertační práce o taxonomii a bionomii vši (Anoplura) Československa. Na ústavu se věnoval studiu ektoparazitů, především ve skupině, která se zabývala přenosem a cirkulací virů přenášených klíšťaty a komáry (arboviry) v přirozených ohniscích. Současně pracoval i publikoval v entomologii a absolvoval sběratelské exkurze po Československu.

V r. 1967 získal stipendium v Entomology Research Institute v Ottawě. Během něj mimo jiné vedl početné terénní projekty v Kanadě a Spojených státech amerických. Po návratu v r. 1969 nastoupil jako vědecký pracovník na oddělení entomologie Národního muzea. V r. 1971 se ale do Kanady

vrátil a působil jako vědecký pracovník zmíněného entomologického ústavu v Ottawě. Jeho zájmem byly především skupiny vodmilovitých (Hydrophilidae) a drabčíkovitých brouků (Staphylinidae). Kromě výzkumu jejich taxonomie, fylogeneze a zoogeografie se účastnil práce v National Identification Service, službě zajišťující identifikaci všech vodních brouků a několika dalších čeledí. Po dobu 15 let pracoval jako kurátor brouků Canadian National Collection of Insects, a přestoupe v r. 1999 odešel do penze, pokračoval v práci až do smrti. V rámci vědecké kariéry spolupracoval s kolegy obdobného zaměření po celém světě. Na základě nasbíraného materiálu publikoval nespočet prací včetně velkých monografií o drabčíkovitých podtribů *Que-diina* a *Philonthina* a popsal stovky nových druhů. Jeho přínos k rozvoji světové entomologie je nezpochybnitelný a ocenění ČSE bylo pomyslným rozloučením s velkou osobností taxonomie.

● RNDr. Ivan Löbl

Rovněž patří mezi osobnosti světové entomologie. Je autorem nebo spoluautorem více než 400 vědeckých prací a popsal téměř 1 500 nových taxonů, především drabčíků z podčeledí *Scaphidiinae* a *Pselaphinae*. Jeho sběratelské úsilí, spolupráce s kolegy a v neposlední řadě i přátelský přístup dokládá skutečnost, že více než 350 taxonů bylo pojmenováno na jeho počest. Ani jedno z těchto čísel navíc není konečné. Ve svých 84 letech se entomologii totiž stále aktivně věnuje.

Ivan Löbl se narodil 20. května 1937 v Bratislavě. Jeho otcem byl ekonom, pedagog a politik Evžen Löbl, odsouzený po nástupu komunismu v politickém procesu s Rudolfem Slánským a dalšími k doživotnímu vězení. Propuštěn byl až v r. 1960 a r. 1963 byl rehabilitován. V té době rodina čelila mnoha potížím. Ivan Löbl působil jako zoologický preparátor v Krajském muzeu v Trnavě a poté jako entomolog ve Slovenském národním muzeu v Bratislavě. V r. 1968 získal doktorát na Přírodovědecké fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, krátce nato z politických důvodů opustil Československo a odešel do švýcarské Ženevy. Zde se v témže roce stal výzkumným pracovníkem Muséum d'Histoire Naturelle Genève. V r. 1992 byl jmenován vedoucím entomologického oddělení muzea a po odchodu do penze v r. 1999 zůstal v muzeu jako emeritní pracovník.

Je známý především díky Palearktickému katalogu brouků, který editoval s A. Smetanou, svým celoživotním přítelem. Osm dílů pokrývajících kompletní výčet palearktických brouků vyšlo v letech 2003–13; poté se podílel autorsky i editorsky na redici čtyř dílů tohoto projektu (2015–20). V posledních letech se účastní obhajoby a propagace klasické alfa-taxonomie a nezbytnosti poznání a popsání biodiverzity organismů. Je členem skupiny specialistů zabývajících se návrhem úprav problematických částí pravidel zoologické nomenklatury. Nejen na základě těchto skutečností mu bylo 23. října u příležitosti konání Valného shromáždění ČSE v nepřítomnosti uděleno ocenění za celoživotní přínos k rozvoji entomologie.

Více na www.entospol.cz